

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

5000 Veliko Tarnovo, 76 Bulgaria boul.

REVIEW

colonel associate professor Petar Gospodinov Marinov, DSc

associate professor in the Land Forces department of Command and Staff faculty
of Rakovski National Defence College

Higher education field: 9. Security and defence;

Research area: 9.1. National Security;

Research area: 9.2. Military Science.

Scientific specialization:

- 05.02.24. „Organization and management outside the sphere of material
production (Management of security and defence)“;

- 05.12.01. „Organisation and management of Armed forces“;

address: Sofia, 82 Evlogi and Hristo Georgievi boul.

phone number: 02 / 92 26 620

e-mail: p.marinov@rndc.bg

for the dissertation of

Rumen Angelov Marinov, Assoc.prof. Ph.D.

on the topic: " DYNAMICS OF MILITARY SECURITY IN
CHANGING SECURITY ENVIRONMENT"

presented for the acquisition of the scientific degree "Doctor of
Sciences" in the field of higher education: - 9. "security and Defense",
professional direction - 9.1. "National Security"

Sofia

2024

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

The relevance of the developed scientific problem is indisputable and is conditioned by the continuous emergence of conflicts and crises, the dynamics of their change, both in terms of their intensity and their nature, and their impact in global and national aspects. This makes it imperative to improve, in national terms, the military security indicators on which its effectiveness depends. Such indicators are optimization of organizational structure, maintenance and development of forms of use, planning, and management.

Despite the plethora of scholarly works on security, there is a dearth of those that establish the relationship between military security and national security (power) over time. There is a lack of sufficiently detailed and in-depth publications on this issue, highlighting as a priority the modeling and optimization of the military security model, and its relevance to geostrategic and geopolitical interests and challenges of the contemporary security environment. Military security is no longer only a traditional component, of the hierarchical structure of the security system. In the last decade, undeniably, the change-like threats, the emergence and persistent imposition of asymmetric actors, have necessitated the formation of adequate capabilities with network structures. In this sense, the compensatory processes to improve the interactions between the elements in the security system are of paramount importance to safeguard the independence of the nation. This dissertation sets out with the ambitious goal of exploring the dynamics of military security through the lens of national security, addressing gaps in knowledge and models of security and defense management from a geostrategic perspective.

2. General characteristics and structure of the dissertation.

The dissertation is structured into an introduction, five sections (with the main sections segmented into subsections), a conclusion, a list of abbreviations used, the references used, and a list of appendices. The total volume is 525 pages, of which 447 - main text and 38 annexes with a volume of 78 pages. The literature includes 203 sources, of which legal acts and documents - 38, sources in Bulgarian

- 63, and sources in Latin - 68. The remaining sources are from internet sites.

Knowing the state and dynamics in the development of the problem, Colonel Assoc. Prof. Dr. Rumen Angelov Marinov has made efforts to find an answer to a significant part of the identified scientific problems, which are of undeniable scientific, practical relevance and topicality in a clear, correct, and unambiguous way, thus satisfying the basic requirement for a dissertation for the degree of Doctor of Science, namely solving a major scientific problem.

In the introduction, the author's motives for writing the dissertation are stated and arguments for the importance of the scientific problem are given. The relevance is justified and the aim, subject, and object as well as the research tasks are defined. The methods used and the limitations of the research are described. The research methods used allow for the in-depth disclosure of the scientific problem and the derivation of justified and reliable scientific conclusions. The limitations adopted narrow the scope of the study to some extent, but are adequate and acceptable given the nature of the development and do not lead to significant deviations in the results obtained.

In Chapter One - "ANALYSIS OF THE SECURITY AND DEFENCE SYSTEM" the author solves the first of the set research tasks. The readiness of the state to maintain the required level of national and military security through definitions and organization of national security is analyzed. The origin and understanding of security in Bulgaria is also examined. The national security systems of other countries are analyzed. The dependence of the quality of the policy pursued in each area of security and defense on the prevailing intellectual atmosphere created by the leaders and state leadership of the countries, and in particular the influence of the intellectual attitude of the military and politicians themselves, and their willingness or lack thereof, to maintain the necessary level of national and in particular - military security of the countries is substantiated.

In Chapter Two, entitled "SUBORDINATION OF THE NATIONAL SECURITY SUBSYSTEMS IN THE REPUBLIC OF BULGARIA", the subsystems of the national security of the Republic of Bulgaria are examined based

on the use of statistical methods for the assessment of the situation. With the help of the hierarchy method, the relative influence of the different subsystems was determined by constructing a matrix of pairs. On this basis, the dynamics of national security are defined. In the section, the author defines and classifies the two main groups of influencing factors: factors contributing to strengthening national security and factors damaging national security.

In Chapter Three "THEORETICAL MILITARY MODEL FOR STATE SECURITY" the necessary conditions for ensuring military security are outlined and the interdependence with international relations, scientific research, and the protection of the interests of the individual, society, and the state is justified. The concept of military security of the state and the components of the military security model are examined in depth, with emphasis on the importance of state organs. An aspect of the study is the clear identification of the deficiency of the necessary capabilities of the Armed Forces. A military security model that ensures the protection of citizens and critical infrastructure is justified. This model includes a wide range of measures designed to counter any possible threats and ensure the well-being of the country. The functional dependence of the fundamental components of a country's military security is mathematically depicted, and a sovereignty function is derived that allows accurate comparative analysis with other countries' systems.

In Chapter Four "DYNAMICS OF STATE MILITARY SECURITY" the author solves a fourth research problem. By applying the methods of factor analysis and the Lotka-Volterra model, the foreign policies of most of the countries in the Balkan Peninsula have been analyzed. The complex relationship between a country's interests and the global factors that influence it is analyzed in depth. Attention is focused on the dynamics of Bulgaria's military security.

In Chapter Five "FORECASTING THE STATE OF MILITARY SECURITY AND DYNAMICS IN THE STATE" several methods for forecasting the state of military security in Bulgaria are analyzed, including Markovski's system dynamics model, Kolmogorov's differential equations, regression models,

the predictive value function and the scenario method. The capabilities of game theory as a mathematical framework used to study strategic interactions between individuals or entities, model strategic interactions between states to predict their behavior over time determine the dynamics of military security, and develop strategies to ensure the security of the state in a dynamically changing security environment are explored. A strong approbation character has been carried out to verify the payment matrix and the analysis of strategic interactions between states in the context of national security.

The results of the analyses and research in the dissertation are supported and substantiated by the developed applications and are summarized in the drawn general conclusions.

3. Characteristics of the scientific and applied contributions in the dissertation and reliability.

To achieve the stated aim and the set private research tasks, Colonel Assoc. Prof. Dr. Rumen Angelov Marinov has adopted an appropriate structure for the dissertation - introduction, five sections, general conclusions, and conclusion. The main used complex-systemic method of analysis and problem approach to the investigated matter, as well as several other general scientific methods of scientific knowledge: literature review; retrospective analysis; systematic approach; analysis and synthesis; comparison and modeling; method of expert evaluation by conducting an empirical study based on a questionnaire and a priori ranking and statistical processing of the results, allow to develop the set tasks in a coherent and logical sequence and to achieve specific scientific and applied results in the dissertation.

The chosen research methodology in the development of the dissertation has been implemented in a system-structural and system-functional aspect, whereby the research thesis in the dissertation has received a justified answer through the set goal and the research tasks solved to achieve it.

Colonel Assoc. Dr. Marinov demonstrated an excellent level of awareness

relative to the state of the art of the existing problem. This enables the author to accurately and adequately process and summarize the diverse and often contradictory elements of the scientific construction, presenting them by the generally accepted chronology in scientific developments, thus achieving maximum adequacy between the set research goals and objectives and the tools used to solve them.

The main objective of the dissertation is decomposed into two main directions. The first is aimed at an in-depth analysis of the national security systems of selected countries and the derivation of a rational approach for maintaining the necessary level of national and military security in the Republic of Bulgaria, and the second is aimed at the derivation of methods and models for forecasting the state and dynamics of military security in the changing security environment.

The research tasks are correctly and correctly formulated and allow to a large extent the obtaining of the declared scientific results, which the PhD student strives to achieve the scientific goal.

By the aim and objectives of the dissertation, the conclusion and general conclusions outline the significance of the research through the theoretical propositions included in the dissertation.

The proposed dissertation on the topic "DYNAMICS OF MILITARY SECURITY IN THE CHANGING SECURITY ENVIRONMENT", corresponds as a scientific work in terms of volume and quality to the legal requirements and meets the minimum national requirements under Article 2b, paragraphs 2 and 3 and Article 12. (4) and (5). of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria, Art.27. (1) and (2) and Art.37. (1) and (2) of the Regulations for the Implementation of the Law for the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, and undoubtedly shows that the candidate possesses in-depth theoretical knowledge and abilities for independent research in the field of higher education - 9. Security and Defence and the Professional Field 9.1. National Security.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation.

The main scientific and scholarly-applied results of the research carried out in this dissertation are limited to proving by new means essential and new aspects of existing scientific problems and theories.

The scientific and applied research results in the dissertation are based on the in-depth knowledge and creative adaptation of modern scientific theories and researched international and national practices about security systems and military security in particular.

The credibility of the material in the dissertation leads to a useful increase of knowledge in the subject scientific area and represents an original development of private problems in the given scientific field leading to concrete results. The dissertation and the publications on the subject represent an impressive scientific continuation and extension of the theory concerning the security system.

As a result of the development of the dissertation, I accept the following as the DSc applicant research results:

Scientific contributions:

1. In an original way the science of security has been enriched by supplementing and further developing the theory related to the content of national and military security.

2. The existing security theory has been supplemented and further developed by defining the state of national security of the Republic of Bulgaria and deriving the relative weights of influence of the national security subsystems by the method of hierarchy.

3. A methodology for determining the dynamics of national security based on the hierarchy of subsystems constituting national security is adapted.

6. The knowledge of security has been expanded by analyzing different security models by defining the elements of the military model of state security.

Scientifically Applied:

1. 1. The priority positions of the subsystems building the national security of the Republic of Bulgaria by 2023, obtained through a survey of experts, are determined.

2. A system of criteria for assessing the hierarchy of influence of the subsystems of the national security system of the country is developed.

3. An optimal option for determining the state of military security of the country is proposed, using the allocated military budget as a relative part of gross domestic product.

4. Options for forecasting the state of the country's military and national security are proposed.

5. Strategies for the behavior of the Republic of Bulgaria in ensuring the national security of the country are developed by the method of games

6. A methodology for determining the dynamics of military security under the simultaneous action of two causes of change in the security environment in a region of the world is approbated.

5. Evaluation of dissertation publications and authorship.

The mentioned fourteen (14) publications (10 - single) on the topic of the dissertation are in the direction of the author's research and not only verify the results of the scientific research but also show depth and breadth in the preparation, implementation of the research process and approbation of the achieved scientific results.

The results of the dissertation have been used and correctly cited in scientific and social practice by other authors who have taken the increasingly difficult path of scientific knowledge in the security system.

The data from the check for the presence of matches with other publications do not indicate the presence of plagiarism.

6. Literary awareness and competence of the DSc applicant.

The scientific-literary awareness and competence of Col. Assoc. Prof. Dr. Rumen Marinov does not tolerate objections, but praise for the effort to compile previous scientific opinions and research in the professional field in the process of their diverse and controversial development.

To the sources used in the course of the research, treating in varying degrees individual fragments and details of the studied issues, the author has approached them with the utmost goodwill and objectivity, highlighting not only the noted weaknesses but also their undeniable scientific and practical merits.

7. Evaluation of the abstract

The abstract has been developed according to the legal requirements and contains the main problems and the ways to solve them mentioned in the thesis. It gives a full picture of the scientific value and practical applicability of the results achieved by the dissertation.

8. Critical Notes.

Along with the positive, there are some weaknesses in the dissertation of Col. Assoc. Prof. Dr. Marinov:

- better refinement is needed in uncovering the scientific problem that started the research;
- the existence of some of the limitations within the research needs further authorial justification;
- part of the mathematical apparatus needs refinement in the framing and extension of the mathematical justification.

In the layout of the dissertation and the abstract there are inaccuracies, repetitions, and editorial errors that do not reduce its scientific value, but deteriorate the appearance of the work.

These shortcomings do not significantly affect the significance of the

contributions in the thesis.

The dissertation is a thorough and well-formed scientific work of research on a topical problem and the achieved scientific and applied contributions prove the ability of Colonel Assoc. Prof. Rumen Marinov, to independently develop issues important for the security system of the Republic of Bulgaria.

9. Personal impressions of the DSc applicant.

I have known and followed the development of Colonel Assoc. Dr. Marinov was a student at the Military Academy "G.S. Rakovski" and without hesitation, I can summarize that he is a very good example of perseverance, high academic integrity, and quality of scientific production. Over the years, Colonel Assoc. Dr. Marinov has grown both scientifically and methodologically and fully deserves the highest scientific degree "Doctor of Sciences".

10. Conclusion.

The proposed dissertation by Assoc. Colonel Rumen Angelov Marinov, Ph.D., on the topic "DYNAMICS OF MILITARY SECURITY IN THE CHANGING SECURITY ENVIRONMENT" complies with the requirements for the acquisition of the degree of Doctor of Science of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

The dissertation contains important scientific and scientific-applied results, which represent a significant contribution to the development of security science. The dissertation contains theoretical generalizations and proposed solutions to a major scientific and applied problem in the field of security, and the results achieved by Assoc. Prof. Dr. Rumen Angelov Marinov, represents a significant and original contribution to security science.

11. Dissertation evaluation.

Taking into account the scientific and applied scientific results achieved in the dissertation work entitled: "DYNAMICS OF MILITARY SECURITY IN THE CHANGING SECURITY ENVIRONMENT", with its undeniable contributions and merits, I declare my positive assessment and propose the esteemed scientific jury decide that Colonel Assoc. Prof. Rumen Angelov Marinov be awarded the degree of Doctor of Science in the field of higher education -9. "Security and Defence", professional field - 9.1. "National Security", scientific specialty - "Organization and Management outside the Sphere of Material Production (Security and Defence Management)".

27.07.2024 г.

Sofia

REVIEWER:

col. assoc. prof

Petar Marinov, DSc

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ"

500 гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76

РЕЦЕНЗИЯ

от полковник доцент доктор на науките **Петър Господинов Маринов**,
доцент в катедра „Сухопътни войски“ на факултет „Командно-щабен“ при

ВА „Г.С.Раковски“,

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“

Професионално направление: - 9.1. „Национална сигурност“

Професионално направление: - 9.2. „Военно дело“

Научна специалност:

- 05.02.24. „Организация и управление извън сферата на материалното
производство (Управление на сигурността и отбраната)“;

- 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили“;

адрес: гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 82,

сл. тел. 02 / 92 26 620

e-mail: p.marinov@rmdc.bg

на дисертационния труд на полковник доц. д-р **Румен Ангелов Маринов**

на тема:

ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В

ПРОМЕНЯЩАТА СЕ СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ

представен за придобиване на научна степен „доктор на науките“
в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,

СОФИЯ

2024

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Актуалността на разработвания научен проблем е безспорна и е обусловена от непрекъснатото възникване на конфликти и кризи, динамиката в изменението им, както по отношение на тяхната интензивност, така и на тяхната същност и отражението им в глобален и национален аспект. Това налага в национален аспект да се подобряват показателите на военната сигурност, от които зависи ефективността ѝ. Такива показатели са оптимизиране на организационната структура, поддържане и развитие на формите на използване, планирането и управлението.

Въпреки множеството научни трудове, касаещи сигурността, се наблюдава дефицит на такива, които да установят връзката между военната сигурност и националната сигурност (власт) във времето. Липсват достатъчно подробни и задълбочени публикации по този въпрос, извеждащи като приоритет моделирането и оптимизирането на модела на военната сигурност, и съотносимостта му към геостратегически и геополитически интереси и предизвикателствата на съвременната средата за сигурност. Военната сигурност вече е не само традиционен компонент, от йерархичната структура на системата за сигурност. В последното десетилетие по безспорен начин изменението на характера на заплахите, появата и устойчивото налагане на асиметрични играчи, наложи формирането на адекватни способности с мрежовите структури. В този смисъл компенсаторните процеси за подобряване на взаимодействията между елементите в системата за сигурност е от първостепенна важност за опазването на независимостта на нацията. Представената дисертация си поставя амбициозната цел да изследва динамиката на военната сигурност през призмата на националната сигурност, адресирайки пропуските в знанията и моделите за управление на сигурността и отбраната от геостратегическа гледна точка.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Дисертацията е структурирана в увод, пет раздела (като основните раздели са сегментирани на подраздели), заключение, списък на използваните съкращения, използваната литература и списък на приложенията. Общият обем е 525 страници, от които 447 – основен текст и 38 броя приложения с обем – 78 стр. Литературата включва 203 източника, от които нормативни актове и документи – 38, източници на български език - 63, източници на латиница - 68. Останалите източници са от интернет сайтове.

Познавайки състоянието и динамиката в развитието на проблема, полковник доц. д-р Румен Ангелов Маринов, е положил усилия да намери отговор на съществена част от идентифицираните научни проблеми, които са с безспорна научна, практическа значимост и актуалност по ясен, коректен и недвусмислен начин, като по този начин се удовлетворява и основното изискване за дисертационен труд за придобиване на научна степен „Доктор на науките“, а именно решаване на основен научен проблем.

В увода са посочени мотивите на автора за написване на дисертацията и са приведени аргументи за значимостта на научния проблем. Обоснована е актуалността и са дефинирани целта, предмета и обекта, както и изследователските задачи. Описани са използваните методи и ограниченията в изследването. Използваните изследователски методи позволяват разкриването в дълбочина на научния проблем и извеждането на обосновани и достоверни научни изводи. Приетите ограничения до известна степен стесняват обхвата на изследване, но са адекватни и приемливи предвид характера на разработката и не водят до съществени отклонения в получените резултати.

В Раздел Първи – „АНАЛИЗ НА СИСТЕМАТА ЗА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“ авторът решава първата от поставените научноизследователски задачи. Анализирани са готовността на държавата да поддържа необходимото ниво на национална и военна сигурност чрез дефиниции и организация на

националната сигурност. Също така е изследван произхода и разбирането на сигурността в България. Анализирани са националните системи за сигурност на други страни. Обоснована е зависимостта на качеството на провежданата политика на всяка една сферата на сигурността и отбраната, от преобладаващата интелектуална атмосфера създавана от лидерите и държавните ръководства на страните, и в частност влиянието на интелектуалното отношение на самите военни и политици, и на тяхната готовност или липса на такава, да поддържат необходимото ниво на националната и в частност – военната сигурност на държавите.

В Раздел Втори, озаглавен „СУБОРДИНАЦИЯ НА ПОДСИСТЕМИТЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ на базата на използване на статистически методи за оценка на състоянието са изследвани подсистемите на националната сигурност на Република България. С помощта на метода на йерархията, определено относителното влияние на различните подсистеми като за целта е изградена матрица от двойки. На тази база е дефинирана е динамиката на националната сигурност. В раздела авторът дефинира и класифицира двете основни групи влияещи фактори: фактори, допринасящи укрепване на националната сигурност и фактори, които увреждат националната сигурност.

В Раздел Трети „ТЕОРЕТИЧЕН ВОЕНЕН МОДЕЛ ЗА СИГУРНОСТ НА ДЪРЖАВАТА“ са чертани се необходимите условия за гарантиране на военната сигурност и е обоснована взаимозависимостта с международните отношения, научните изследвания и защитата на интересите на личността, обществото и държавата. Задълбочено е разглеждано понятието военна сигурност на държавата и компонентите на военния модел за сигурност, като акцент е поставен върху значението на държавните органи. Аспект на изследването е ясното идентифициране на дефицита на необходимите способности на Въоръжените сили. Обоснован е военен модел за сигурност, който гарантира защитата на гражданите и критичната инфраструктура. Този модел включва широк набор от мерки, предназначени да противодействат на

всякакви възможни заплахи и да гарантират благосъстоянието на страната. Математически е изобразена функционалната зависимост на основополагащите компоненти на военната сигурност на страната и е изведена функция на суверенитета, позволяваща точен сравнителен анализ със системи на други страни.

В Раздел Четвърти „ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ НА ДЪРЖАВАТА“ авторът решава четвърта научноизследователска задача. Чрез прилагането на методите на факторния анализ и модела на Лотка-Волтер, са анализирани външните политики на повечето държави на Балканския полуостров. Задълбочен е анализът на сложната връзка между интересите на една държава и глобалните фактори, които ѝ влияят. Вниманието е фокусирано върху динамиката на военната сигурност на България.

В Раздел Пети „ПРОГНОЗИРАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В ДЪРЖАВАТА“ са анализирани няколко метода за прогнозиране на състоянието на военната сигурност в България, включително модела на системната динамика на Марковски, диференциалните уравнения на Колмогоров, регресионните модели, функцията на прогнозната стойност и метода на сценария. Изследвани са възможностите на теорията на игрите, като математическа рамка, използвана за изследване на стратегическите взаимодействия между индивидите или субектите, за моделиране на стратегическите взаимодействия между държавите и за прогнозиране на тяхното поведение във времето определяне на динамиката на военната сигурност и разработване на стратегии за осигуряване на сигурността на държавата в динамично променящата се среда за сигурност. Силен апробационен характер има извършената е проверка на платежната матрица и анализа на стратегическите взаимодействия между държавите в контекста на националната сигурност.

Резултатите от анализите и изследванията в дисертационния труд са подкрепени и аргументирани с разработените приложения и са обобщени в изведените общи изводи.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала.

За постигане на посочената цел и поставените частни научноизследователски задачи **полковник доц. д-р Румен Ангелов Маринов** е възприел подходяща структура на дисертационния труд – увод, пет раздела, общи изводи и заключение. Използваните основно комплексно-системен метод на анализ и проблемен подход към изследваната материя, както и редица други общонаучни методи на научното познание: литературен обзор; ретроспективен анализ; системен подход; анализ и синтез; сравнение и моделиране; метод на експертната оценка чрез провеждане на емпирично изследване на базата на анкетна карта и априорно ранжиране и статистическа обработка на резултатите, позволяват в стройна и логическа последователност да се разработят поставените задачи и в дисертационния труд да бъдат постигнати конкретни научни и приложни резултати.

Избраната методика на изследване при разработването на дисертационния труд е реализирана в системно-структурен и системно-функционален аспект, при което заложената изследователска теза в дисертационния труд е получила обоснован отговор чрез поставената цел и решаваните за нейното постигане научноизследователски задачи.

Полковник доц. д-р Маринов демонстрира отлично равнище на осведоменост спрямо състоянието на досегашната разработеност на съществуващия проблем. Това предоставя възможност на авторът прецизно и адекватно да обработи и обобщи многообразните и често пъти противоречиви елементи на научното изграждане, като ги представи в съответствие с общоприетата хронологизация при научните разработки, с което е постигната максимална адекватност между заложените изследователски цели и задачи и инструментариума, използван за тяхното разрешаване.

Основната цел на дисертационния труд е декомпозирана в две основни направления. Първото е насочено към задълбочен анализ на системите за

национална сигурност на избрани държави и извеждане на рационален подход за поддържане на необходимото ниво на национална и военна сигурност в Република България, а второто към извеждане на методи и модели за прогнозиране на състоянието и динамиката на военната сигурност в променящата се среда за сигурност.

Научноизследователските задачи са правилно и коректно формулирани и позволяват в голяма степен получаването на декларираните научни резултати, към които докторанта се стреми за постигане на научната цел.

В съответствие с целта и задачите в дисертационния труд, заключението и общите изводи очертават значението на изследването чрез включените в него теоретични постановки.

Предложеният дисертационен труд на тема „ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В ПРОМЕНЯЩАТА СЕ СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ”, съответства като научна разработка по обем и качество на законовите изисквания и отговаря на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 и чл.12.(4) и (5). на ЗРАСРБ, чл.27.(1) и (2) и чл.37.(1) и (2) на ППЗРАСРБ, и несъмнено показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания в областта на висше образование - 9. Сигурност и отбрана и професионалното направление - 9.1. Национална сигурност.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Основните научни и научноприложни резултати от извършените изследвания в дисертационния труд се свеждат до доказване с нови средства на съществени и нови страни в съществуващи научни проблеми и теории.

Научните и научноприложните изследователски резултати в дисертационния труд се градят на задълбоченото познаване и творческото адаптиране на съвременни научни теории и изследвани международни и национални практики във връзка със системите за сигурност и в частност

военната сигурност.

Достоверността на материала в дисертационната разработка води до полезно увеличаване на знанията в предметната научна област и представлява оригинално развитие на частни проблеми в даденото научно направление, водещи до конкретни резултати. Дисертационния труд и публикациите по темата представляват впечатляващо научно продължение и разширение по отношение на теорията касаеща системата за сигурност

В резултат на разработването на дисертационния труд като изследователски резултати на докторанта приемам:

Научни приноси:

1. По оригинален начин е обогатена науката за сигурността като е допълнена и доразвита теорията, свързана със съдържанието на националната и военната сигурност.

2. Допълнена и доразвита е съществуващата теория за сигурността като е определяно състоянието на националната сигурност на Република България и са изведени относителните тегла за влияние на подсистемите на националната сигурност по метода на йерархията.

3. Адаптирана е методика за определяне динамиката на националната сигурност на основата йерархията на подсистемите изграждащи националната сигурност.

6. Разширено е знанието за сигурността като са анализирани са различни модели за сигурност като са определени елементите на военния модел за сигурност на държавата.

Научно-приложни:

1. Определени са местата по приоритети за влияние на подсистемите изграждащи националната сигурност на Р България към 2023, получени чрез анкетно проучване на експертен състав.

2. Разработена е система от критерии за оценка йерархията за влияние

подсистемите на системата на националната сигурност на страната.

3. Предложен е оптимален вариант за определянето на състоянието на военна сигурност на страната, чрез отпуснатият военен бюджет, като относителна част брутният вътрешен продукт.

4. Предложени са варианти за прогнозиране състоянието на военната и националната сигурност на страната.

5. По метода на игрите са разработени стратегии за поведение на Р България по осигуряване националната сигурност на страната

6. Апробирана е методика за определяне динамиката на военна сигурност при едновременното действие на две причини за изменение на средата за сигурност в даден регион от света.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

Посочените четиринадесет (14) публикации (10 – самостоятелни) по темата на дисертационния труд са в направлението на научните изследвания на авторът и не само верифицират резултатите от научното изследване, но и показват задълбоченост и широка обхватност при подготовката, извършването на научноизследователския процес и апробирането на постигнатите научни резултати.

Резултатите от дисертационния труд са използвани и коректно цитирани в научната и социалната практика и от други автори поели по все по-трудния път на научното познание в системата за сигурност.

Данните от проверката за наличие на съвпадения с други публикации не показват наличие на плагиатство.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

Научно-литературната осведоменост и компетентност на полковник доц. д-р Румен Маринов не търпи възражения, а похвали за стремежа да бъдат компилирани досегашни научни мнения и изследвания в професионалното направление в процеса на тяхното многообразие и

противоречиво развитие.

Към използваните в хода на изследването източници, третиращи в различна степен отделни фрагменти и детайли от изследваната проблематика, от страна на авторът е подходено максимално добронамерено и обективно, като са открити не само забелязаните слабости, но са подчертани и неоспоримите им научнопрактически достойнства.

7. Оценка за автореферата.

Авторефератът е разработен съгласно законовите изисквания и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решаване, посочени в дисертационния труд. Той дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите резултати от дисертанта.

8. Критични бележки.

Наред с положителното, в дисертационния труд на **полковник доц. д-р Маринов** са допуснати и известни слабости:

- необходимо е по-добро прецизиране в разкриването на научния проблем, стартирал по нататъшните научни изследвания;
- наличието на част от ограниченията в рамките на научните изследвания се нуждаят от допълнителна авторова аргументация;
- част от математическият апарат се нуждае от прецизиране в оформянето и разширяване на математическата обосновка.

В оформянето на дисертационния труд и автореферата към него има неточности, повторения и редакционни грешки, които не намаляват научната му стойност, но влошават външния вид на труда.

Посочените недостатъци не се отразяват съществено върху значимостта на приносите в дисертационния труд.

Дисертацията е задълбочен и добре оформен научен труд от изследването на актуален проблем и с постигнатите научни и научно-приложни приноси доказва способността на **полковник доц. д-р Румен**

Маринов, самостоятелно да разработва въпроси, важни за системата за сигурност на Република България.

9. Лични впечатления от докторанта.

Познавам и следя развитието на полковник доц. д-р Маринов от слушател във Военна академия „Г.С.Раковски“ и без колебание мога да обобща, че той е много добър пример за постоянство, висока академична коректност и качество на научната продукция. През годините полковник доц. д-р Маринов израсна както в научно, така и в методическо отношение и напълно заслужава най високата научна степен „Доктор на науките“.

10. Заключение.

Предложеният дисертационен труд от доц. полковник доц. д-р Румен Ангелов Маринов на тема: „ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В ПРОМЕНЯЩАТА СЕ СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ“ е в съответствие с изискванията за придобиване на придобиване на научната степен “Доктор на науките” на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

В дисертационния труд има важни научни и научноприложни резултати, които представляват съществен принос за развитието на науката за сигурност. Дисертационният труд съдържа теоретични обобщения и предложени решения на голям научноприложен проблем в областта на сигурността, като постигнатите резултати от доц. д-р Румен Ангелов Маринов, представляват значителен и оригинален принос в науката за сигурност.

11. Оценка на дисертационния труд.

Имайки предвид постигнатите научни и научноприложни резултати в дисертационния труд на тема: „ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В ПРОМЕНЯЩАТА СЕ СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ“, с неоспоримите му приноси и достойнства, декларирам своята **положителна оценка** и

предлагам на уважаемото научно жури да вземе решение, **полковник доц. д-р Румен Ангелов Маринов** да придобие научната степен “Доктор на науките” в област на висше образование -9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление - 9.1. „Национална сигурност”, научна специалност - „Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната)”.

27.07.2024 г.

гр. София

ИЗГОТВИЛ РЕЦЕНЗИЯТА

полк. доц. д.н.

Пётър Маринов